

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาถึงความต้องการ ความสนใจ และความ คิดเห็น ความรู้และประโยชน์ที่ได้รับของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เกี่ยวกับการชมรายการโทรทัศน์ นอกจากนี้ได้ศึกษาถึงการจัดรายการและการจัดแบ่งเวลาในการ ออกอากาศของสถานีโทรทัศน์ของ ๕ (ขอนแก่น) ว่าสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน หรือไม่เพียงใด

กลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ประชาชนในภาคตะวันออกเฉียง-เหนือ ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเทศบาล มีอายุอยู่ระหว่าง ๑๕-๖๐ ปี ได้รับการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าลงมา ทั้งเป็นผู้ไม่อยู่ในระหว่างการศึกษาในระบบโรงเรียน จำนวน ๔๐๔ คน สถานีโทรทัศน์ที่ทำการวิเคราะห์รายการออกอากาศได้แก่ สถานีโทรทัศน์ของ ๕ (ขอนแก่น) ศูนย์ประชาสัมพันธ์เขต ๑

การวิจัยครั้งนี้ได้รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ความต้องการ ความสนใจ ความคิดเห็น ความรู้และประโยชน์ที่ได้รับจากการชมรายการโทรทัศน์ของประชาชน ด้วยวิธีหาค่าเฉลี่ย และวิเคราะห์รายการโทรทัศน์ที่ออกอากาศของสถานี ด้วยการนำมาหาค่าร้อยละ นำค่าเฉลี่ยปริมาณความต้องการรายการโทรทัศน์ของประชาชนและปริมาณรายการโทรทัศน์ที่ออกอากาศ หาค่าสหสัมพันธ์จากการใช้วิธีการคำนวณหาค่าสหสัมพันธ์จากตำแหน่งของคะแนน ผลการวิจัยมีดังต่อไปนี้

๑. ความต้องการและความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการชมรายการโทรทัศน์ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑.๑ จากวันจันทร์ถึงวันศุกร์ ประชาชนสนใจชมรายการโทรทัศน์ในช่วงเวลา ๑๘.๐๐-๒๒.๐๐ น. มากกว่าช่วงเวลาอื่นๆ ส่วนช่วงเวลาตั้งแต่ เปิดสถานีถึงปิดสถานี ประชาชนสนใจชม น้อย

๑.๒ วันเสาร์และวันอาทิตย์ ประชาชนสนใจชมรายการโทรทัศน์ในภาคกลาง วันเวลา ๑๐.๐๐-๑๒.๐๐ น. และในภาคกลางคืนเวลา ๑๘.๐๐-๒๒.๐๐ น. มากกว่าช่วง เวลาอื่นๆ ส่วนช่วงเวลา ๒๒.๐๐- บิดสถานีและตั้งแต่เปิดสถานีถึงปิดสถานีโทรทัศน์ประชาชน สนใจชมรายการน้อย

๑.๓ ช่วงเวลาที่ประชาชนสนใจชมรายการโทรทัศน์ครั้งหนึ่งๆเป็นเวลานาน ประมาณ ๓๐ นาที ถึง ๑ ชั่วโมงมากกว่าช่วงเวลาอื่นๆ ส่วนช่วงเวลาที่ประชาชนสนใจน้อย ที่สุด คือช่วงเวลาประมาณ ๑๕ นาที

๑.๔ ประชาชนเลือกชมรายการโทรทัศน์จากรายการที่ชมติดต่อกันมา และเลือก ชมเมื่อถึงเวลาของรายการที่ชอบมากกว่าวิธีอื่น ส่วนที่ตอบว่าไม่มีโอกาสเลือกด้วยตนเองมี น้อย

๑.๕ รายการที่ให้ความรู้และมีประโยชน์ เป็นรายการที่ประชาชนเลือกชมมาก ที่สุด ส่วนรายการที่ให้ความสนุกเพลิดเพลิน ประชาชนเลือกชมในอันดับรองลงมา

๑.๖ ประเภทของรายการโทรทัศน์ที่ประชาชนสนใจชมตามลำดับความมาน้อย คือ รายการความรู้หรือสารคดี รายการข่าว รายการบันเทิง และรายการโฆษณา

๑.๖.๑ รายการความรู้หรือสารคดีที่ประชาชนต้องการมากกว่าประเภทอื่น คือ รายการความรู้ที่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ ส่วนรายการอื่นๆประชาชนต้องการมากใกล้เคียง กันตามลำดับคือ รายการทางการเมือง รายการกฎหมายสำหรับประชาชน และรายการเกี่ยวกับ สุขภาพและอนามัย ส่วนรายการธรรมและศาสนา ประชาชนต้องการอยู่ในระดับปานกลาง

๑.๖.๒ รายการข่าวที่ประชาชนต้องการมากที่สุด คือ รายการข่าวภายใน ประเทศ และต้องการมากใกล้เคียงกันตามลำดับคือ รายการข่าวต่างประเทศ ข่าวราชการ ข่าวเหตุการณ์ในท้องถิ่น ข่าวเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับอาชีพ ข่าวพยากรณ์อากาศ และข่าวกีฬา

๑.๖.๓ รายการบันเทิงที่ประชาชนต้องการมากใกล้เคียงกันตามลำดับ คือ รายการภาพยนตร์ รายการเพลง คณิต และศิลปะอื่นๆ รายการพิเศษเนื่องในโอกาสต่างๆ และรายการละคร ส่วนรายการที่ประชาชนต้องการน้อย คือ รายการมวย และรายการชิงโชค ต่างๆ

๑.๖.๘ รายการโฆษณาทางโทรทัศน์ มีผลทำให้ประชาชนรู้จักสินค้ามากขึ้นและรู้จักเลือกสินค้าดีขึ้น ขณะเดียวกันรายการโฆษณาทางโทรทัศน์ก็ก่อให้เกิดความรำคาญแก่ประชาชนด้วย

๑.๗ จากการชมรายการโทรทัศน์ ประชาชนได้รับความรู้ด้านต่างๆ ทำให้เป็นคนทันต่อเหตุการณ์ ได้รับความบันเทิง เป็นการแก้เหงา ได้รับความศรัทธาและความคิดเห็นมากตามลำดับ

๑.๘ รายการส่งเสริมการประกอบอาชีพที่ประชาชนต้องการมากใกล้เคียงกัน คือ รายการเกี่ยวกับการแนะนำอุตสาหกรรมในครัวเรือน รายการเกี่ยวกับอาชีพช่างฝีมือ การเลี้ยงสัตว์ การทำนา ทำสวน และทำไร่ ส่วนรายการที่ประชาชนต้องการในระดับปานกลางคือ รายการที่เกี่ยวกับการประมง

๑.๙ รายการเกี่ยวกับท้องถิ่นที่ประชาชนต้องการมากใกล้เคียงกันตามลำดับ คือ รายการความรู้ต่างๆที่จะเป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่น ชาวเกี่ยวกับท้องถิ่น รายการความรู้ต่างๆเกี่ยวกับท้องถิ่น และรายการบันเทิงพื้นเมือง

๑.๑๐ เนื้อหาของรายการที่ประชาชนต้องการมากที่สุดใกล้เคียงกันตามลำดับ คือ รายการที่มีเนื้อหาส่งเสริมความรู้ด้านต่างๆ และรายการที่มีเนื้อหาส่งเสริมศีลธรรมจารีตประเพณี ตลอดจนแนวระคิดศีลธรรม และข้อคิดในทางสร้างสรรค์ต่างๆ ส่วนเนื้อหาที่ให้ความบันเทิงประชาชนต้องการมาก

๑.๑๑ ประชาชนต้องการให้รายการที่ชอบออกอากาศทุกวัน มากกว่าออกอากาศวันเว้นวัน และอาทิตย์ละครั้ง ส่วนเดือนละครั้งประชาชนต้องการน้อยที่สุด

๑.๑๒ ช่วงเวลาที่ประชาชนต้องการให้รายการที่ชอบมากที่สุดออกอากาศ คือ ภาคกลางวันเวลา ๑๐.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. และภาคกลางคืนเวลา ๑๖.๐๐-๒๒.๐๐ น.

๑.๑๓ ความยาวของรายการที่ประชาชนชอบมากที่สุด คือ ระยะเวลาประมาณ ๑ ชั่วโมง รองลงไปคือระยะเวลาประมาณ ๒ ชั่วโมงขึ้นไป

๑.๑๔ ประชาชนต้องการให้ปรับปรุงรายการโทรทัศน์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันดังนี้คือ ต้องการปรับปรุงเนื้อหาสาระของรายการมากที่สุด ส่วนความคิดเห็นของประชาชนต่อรายการที่เห็นว่าควรมีการปรับปรุง คือ เรื่องเวลาของรายการ วิธีการโฆษณา และการพูดของโฆษก อยู่ในระดับมากใกล้เคียงกันตามลำดับ

๑.๑๕ ประชาชนส่วนมากไม่ต้องการรายการโทรทัศน์ประเภทที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

๑.๑๖ ประเภทของรายการที่ประชาชนต้องการให้เพิ่มขึ้นมากใกล้เคียงกันตามลำดับดังนี้คือ รายการความรู้หรือสารคดี รายการบันเทิง รายการข่าว ส่วนประเภทของรายการที่ประชาชนต้องการให้ลดน้อยลง คือ รายการโฆษณา

๑.๑๗ ปัญหาในการชมรายการโทรทัศน์ของประชาชน ที่มากใกล้เคียงกันตามลำดับดังนี้คือ รายการที่น่าสนใจจัดจ้านมากเกินไป และรายการที่น่าสนใจไม่ตรงกับเวลาที่ว่าง

๒. รายการโทรทัศน์ที่ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง ๕ (ขอนแก่น) ออกอากาศเสนอรายการมากที่สุด ๕ อันดับเรียงตามลำดับดังนี้คือ รายการภาพยนตร์ รายการข่าวภายในประเทศ รายการสำหรับเด็ก รายการมวย และรายการเพลง คนตรีและศิลปะอื่นๆ

รายการโทรทัศน์ที่สถานีออกอากาศน้อยที่สุดหรือไม่ออกเลย มีดังนี้ รายการเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ รายการทายปัญหาต่างๆ รายการความรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ รายการภาษาและวรรณคดี ศิลปะและวัฒนธรรม รายการการเมือง และรายการกฎหมายสำหรับประชาชน

๓. ปริมาณความต้องการรายการโทรทัศน์ของประชาชน กับปริมาณรายการโทรทัศน์ที่ออกอากาศ มีค่าสหสัมพันธ์เป็น ๐.๐๔ แสดงว่าไม่มีความสัมพันธ์กันเลย

อภิปรายผลการวิจัย

๑. ผลการวิจัยครั้งนี้ ปรากฏว่ารายการโทรทัศน์ที่ประชาชนต้องการมากที่สุด คือ รายการความรู้หรือสารคดี รองลงมาคือ รายการข่าวและรายการบันเทิงตามลำดับ และจากการวิจัยครั้งนี้พบว่า ประชาชนต้องการให้ปรับปรุงรายการโทรทัศน์ในค่านี้อาสาสาระของรายการ คือให้มีเนื้อหาที่ส่งเสริมความรู้ในด้านต่างๆ พร้อมกับปรับปรุงเวลาของรายการให้ตรงกับเวลาที่ประชาชนต้องการ คือในภาคกลางวันวันเสาร์และอาทิตย์เวลา ๑๐.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. ภาคกลางคืนของทุกวันเวลา ๑๘.๐๐ - ๒๒.๐๐ น. การวิจัยครั้งนี้แสดงว่า ประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความต้องการและให้ความสนใจกับรายการความรู้หรือสารคดีและรายการข่าวเป็นสำคัญ ดังนั้นการจัดรายการโทรทัศน์สำหรับการศึกษาของประชาชนน่าจะตอบสนองความต้องการดังกล่าวแล้วข้างตน

๒. การวิจัยครั้งนี้พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการรายการโทรทัศน์ของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กับรายการโทรทัศน์ที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ของ ๕ (ขอนแก่น) ไม่มีความสัมพันธ์กันเลย กล่าวคือมีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ ๐.๐๘ รายการที่แสดงถึงความไม่สัมพันธ์กันระหว่างความต้องการของประชาชนกับรายการโทรทัศน์ที่ออกอากาศ มีดังนี้ รายการที่สถานีโทรทัศน์ออกอากาศมากแต่ประชาชนต้องการน้อยตามลำดับดังนี้ รายการมวย รายการสำหรับเด็ก รายการละคร รายการชิงโชคต่างๆ รายการธรรมและศาสนา รายการข่าวกีฬา รายการสตรีและแม่บ้าน และรายการสารคดีและท่องเที่ยว ส่วนรายการที่สถานีออกอากาศน้อยแต่ประชาชนต้องการมาก ตามลำดับดังนี้ รายการความรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ การเมือง รายการพิเศษเนื่องในโอกาสต่างๆ รายการกฎหมายสำหรับประชาชน รายการภาษาและวรรณคดี และรายการเกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรม ความต้องการรายการโทรทัศน์ของประชาชนดังกล่าว สถานีโทรทัศน์น่าจะได้จัดสนองตามความต้องการซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาของประชาชนยิ่งขึ้น

ขอเสนอแนะ

เนื่องจากโทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนชนิดหนึ่งที่ได้รับคามนิยมอย่างกว้างขวาง ในหมู่ประชาชน เป็นสื่อมวลชนที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึคนึกคิด ให้ความรู้และเป็นแนวทางการดำรงชีวิตของประชาชน นอกจากนี้รัฐบาลยังมีนโยบายที่จะใช้โทรทัศน์เป็นสื่อสำหรับให้การศึกษาแก่ประชาชนอีกด้วย ดังนั้นเพื่อสนองนโยบายและให้ได้มาซึ่งผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของรัฐบาล การจัดรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาสำหรับประชาชนจึงควรมีการวิจัยศึกษาความต้องการ ความสนใจของประชาชนที่มีต่อรายการโทรทัศน์ เพื่อจะได้ขอเสนอแนะต่างๆมาปรับปรุงการจัดรายการให้ดีขึ้น และสามารถสนองความต้องการของประชาชนได้ดียิ่งขึ้น ผู้ที่เกี่ยวข้องกับกิจการโทรทัศน์มีอยู่ด้วยกันหลายฝ่าย จึงใคร่เสนอแนะแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๑. รัฐบาล

๒. สถานีโทรทัศน์ของ ๕ (ขอนแก่น)

ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาล

๑. รัฐบาลควรจัดตั้งสถานีโทรทัศน์เพื่อการศึกษาสำหรับประชาชนขึ้น เพื่อสนองความต้องการของประชาชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียน ให้ได้รับความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ เพื่อการดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขในสังคม

๒. ถ้ารัฐบาลขาดงบประมาณในการดำเนินการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์เพื่อการศึกษาสำหรับประชาชน รัฐบาลอาจใช้สถานีโทรทัศน์ที่มีอยู่ในปัจจุบันให้เป็นประโยชน์ได้ โดยการขอใช้สถานีโทรทัศน์ออกอากาศรายการการศึกษาสำหรับประชาชนในภาคกลางวัน เริ่มตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์ โดยเลือกเวลาที่ประชาชนสนใจชมรายการมากที่สุด คือ เวลา ๑๐.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. เป็นช่วงจัดรายการ

๓. ถ้ารัฐบาลประสบปัญหาในการจัดรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาสำหรับประชาชน โดยการขอใช้สถานีโทรทัศน์ที่มีอยู่แล้ว รัฐบาลอาจใช้วิธีขอเวลาในการจัดรายการส่วนหนึ่งซึ่งอยู่ในช่วงเวลาที่ประชาชนสนใจชมมากที่สุด คือ ช่วงเวลาพักกลางวันในวันเสาร์และ

วันอาทิตย์ เวลา ๑๐.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. ภาคกลางคืนในเวลา ๑๘.๐๐ - ๒๒.๐๐ น.

๔. รัฐบาลควรพิจารณาใช้สถานีโทรทัศน์และบุคคลากรในสถาบันที่ใช้โทรทัศน์เพื่อการสอน เช่น วิทยาลัยครูต่างๆ ซึ่งจัดรายการโทรทัศน์เพื่อการสอนในแบบโทรทัศน์วงจรปิด (Closed Circuit Television) และโทรทัศน์วงจรเปิด (Opened Circuit Television) ในบางแห่ง มาใช้ดำเนินรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาสำหรับประชาชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียน

๕. รัฐบาลควรให้ความช่วยเหลือ ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ฝ่ายดำเนินงานทางโทรทัศน์ เช่น การจัดรายการ การกำกับรายการ การเขียนบท และเทคนิคต่างๆ ตลอดจนการอบรมผู้ประกาศ พิธีกร และส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ได้มีโอกาสศึกษาและดูงานโทรทัศน์เพื่อการศึกษาในต่างประเทศ

๖. รัฐบาลควรส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัยและวัดผลเกี่ยวกับ ความต้องการรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาสำหรับประชาชนในทุกภาคของประเทศ ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงความต้องการของประชาชนทั้งประเทศ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการจัดและปรับปรุงรายการต่อไป

๗. รัฐบาลควรจัดตั้งศูนย์ผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาสำหรับประชาชนโดยตรง

ขอเสนอแนะต่อสถานีโทรทัศน์ของ ๕ (ขอนแก่น)

ควรจัดรายการโทรทัศน์สำหรับการศึกษาของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนดังต่อไปนี้

๑. ควรจัดรายการที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน คือ รายการประเภทความรู้หรือสารคดีและข่าว ไว้ในช่วงเวลาภาคกลางวัน ๑๐.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. ภาคกลางคืนเวลา ๑๘.๐๐ - ๒๒.๐๐ น. ซึ่งเป็นเวลาที่ประชาชนสนใจชมรายการมากที่สุด และรายการดังกล่าวควรจัดให้อยู่ในช่วงเวลาประมาณ ๑ ชั่วโมง

๒. ควรจัดรายการที่ประชาชนต้องการสม่ำเสมอ เพราะประชาชนจะเลือกชมรายการเมื่อถึงเวลาของรายการที่ชอบ และจากรายการที่ดูติดคอถ่วงมา

๓. ควรเพิ่มรายการโทรทัศน์ประเภทต่อไปนี้ รายการความรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ การเมือง รายการพิเศษเนื่องในโอกาสต่างๆ กฎหมายสำหรับประชาชน รายการภาษา และวรรณคดี และรายการเกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรม เพื่อสนองความต้องการของประชาชน

๔. ควรลดรายการโทรทัศน์ประเภทต่อไปนี้ รายการมวย รายการสำหรับเด็ก รายการละคร รายการชิงโชคต่างๆ รายการธรรมและศาสนา รายการข่าวกีฬา และ รายการสตรีและแม่บ้าน ให้น้อยลงตามความต้องการของประชาชน

๕. ควรปรับปรุงรายการโทรทัศน์ในค่านี้อาหารสาระของรายการ ตลอดจนเวลา ของรายการแต่ละรายการ วิธีการโฆษณาและปรับปรุงการพูดของโฆษก

๖. ควรสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ในหน้าที่ของตนมากขึ้น อาจโดยการฝึกอบรม เจ้าหน้าที่ หรือสนับสนุนให้ศึกษาต่อและดูงาน เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขจรรยาบรรณให้ดียิ่งขึ้น

๗. ควรจัดให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสานงานระหว่างสถานีโทรทัศน์ ต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการจัดรายการโทรทัศน์

๘. การดำเนินรายการโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ ควรสอดคล้องกับนโยบายของ รัฐบาล ในอันที่จะนำสื่อมวลชนมาใช้เพื่อการศึกษาสำหรับประชาชนนอกระบบโรงเรียน

๙. สถานีโทรทัศน์ควรถ่ายทอดรายการที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อประชาชน จาก สถานีโทรทัศน์ในส่วนกลาง

๑๐. สถานีโทรทัศน์ควรออกแบบสอบถามไปยังผู้ชมรายการโทรทัศน์อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง เพื่อนำมาประเมินผลและปรับปรุงรายการให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ

ขอเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าต่อทางโทรทัศน์

๑. ควรมีการวิจัยถึง ความต้องการรายการโทรทัศน์สำหรับการศึกษาของประชาชน ในภาคกลาง (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) เพื่อที่จะได้ทราบความต้องการของประชาชนทั้ง ประเทศ

๒. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างของการจัดการการโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ในภาคต่างๆทั่วประเทศ เพื่อให้ทราบว่าจัดการการโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์แต่ละแห่งนั้นให้การศึกษาแก่ประชาชนมากน้อยเพียงใด อันจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดการของสถานีโทรทัศน์ที่คำนึงถึงการศึกษาสำหรับประชาชนน้อย

๓. ควรมีการศึกษาวิจัยถึงการนำเอาสถานีโทรทัศน์ทางการค้ามาประยุกต์ใช้ในการจัดโทรทัศน์เพื่อการศึกษาว่า สามารถให้ความร่วมมือได้เพียงใด มีปัญหาในการดำเนินงานอย่างไร เพื่อจะได้นำข้อเท็จจริงนั้นมาปรับปรุงแก้ไขและนำโทรทัศน์ทั้งสองชนิดมาดำเนินงานในด้านการศึกษาสำหรับประชาชนร่วมกัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย